

Білецька І. О.,
доктор пед. наук, доцент,
Уманський державний педагогічний
університет імені Павла Тичини

ВИКОРИСТАННЯ КОМП'ЮТЕРНИХ ПРОГРАМ У ПРОЦЕСІ ПІДГОТОВКИ ВЧИТЕЛІВ ІНОЗЕМНИХ МОВ У США

У сучасних умовах важливого значення в підготовці педагогічних кадрів набуває поєднання фундаментальної освіти й глибокого засвоєння наукових основ професійної діяльності з практичним оволодінням нею на основі формування в майбутніх учителів практичних умінь та навичок. У результаті в наукових дослідженнях з'явився термін “педагогічні технології”, що об'єднує в собі категорії “класичної” дидактики разом із найсучаснішими методами та прийомами – індивідуалізації, гуманітаризації, оптимізації навчально-виховного процесу.

Формування професійної компетентності в майбутніх учителів іноземних мов повинно здійснюватися шляхом залучення до навчального процесу нових технологій, зокрема комп'ютерних. На нашу думку, досить цікавим, результативним, вартим вивчення і запозичення є досвід Сполучених Штатів Америки щодо розв'язання цієї проблеми. Сам термін “педагогічна технологія” сягає корінням ще у 30-ті роки ХХ століття, коли у США створювались перші програми аудіовізуального навчання. Безперечно, що за 85 років це поняття пройшло довгий шлях переосмислення і трансформації.

Так зване “офіційне” визначення терміну “педагогічна технологія” у 1979 році запропонувала Асоціація з педагогічних комунікацій і технологій США: “Педагогічна технологія є комплексний, інтегрований процес, що охоплює людей, ідеї, засоби і способи організації діяльності для аналізу проблем і планування, забезпечення, оцінювання і керування розв'язанням проблем, що стосуються всіх аспектів засвоєння знань” [2, с. 190].

Розвиток ідей технологізації освіти у США пройшов шлях від ідеї технології як запровадження ТЗН у навчанні до ідеї технології як організації навчання на засадах системного підходу, створення таких дидактичних систем, у яких раціонально поєднуються всі складники забезпечення успішного навчання – технічні і людські ресурси, час, місце навчання тощо.

За останні десятиліття для більшості американських вищих навчальних закладів, які готують учителів іноземної мови, стало звичним навчання із застосуванням інформаційних та комунікаційних технологій. Аналізуючи зміни, що відбувалися за останні роки в теорії та практиці іншомовної освіти, можна констатувати, що інформаційні технології, дистанційні форми навчання перестали бути просто модними словами й перейшли до розряду реальних справ. Від рівня розвитку засобів навчання й раціональної організації їхнього використання залежать ефективність і кінцевий результат навчання іноземних мов.

Варто підкреслити, що саме у США були зроблені перші спроби використання комп'ютера у навчанні мов. Це сталося на початку 60-х років у двох університетах: Стенфордському – під час застосування програми навчання російської мови та Нью-Йоркському – німецької мови. У розвитку комп'ютерних технологій для навчання мов ключову роль відіграв "PLATO проект", який розпочався у 1960 році в Іллінойському університеті і засвідчив важливість проблеми.

На сьогодні застосування комп'ютера при вивченні мови в американських університетах виходить за межі традиційних функцій (тьюторської та стимулюючої). Він, перш за все, стає міжнародним засобом зв'язку та джерелом інформації, необхідної для навчання професійному іншомовному спілкуванню. Крім того, це допомога для здійснення наукових досліджень, обробки зовнішніх щойно сформованих дій на рівні мотивів і потреб, а також засіб створення інтерактивності для надання навчанню реальних умов, у яких відбувається іншомовне спілкування.

Дослідники в галузі використання електронних засобів інформації для

навчання іноземних мов відзначають ефективність таких завдань, як робота в електронній мережі власної країни і за кордоном, між студентами та викладачами, спілкування в малих групах за комп'ютером та інші.

На нашу думку, досить цікавою є популярна сьогодні в іншомовній професійній освіті Сполучених Штатів Америки система Computer-Assistant Language Learning (CALL), яка поширилася у 80-х роках минулого століття. Це такий підхід до викладання мов, який передбачає використання комп'ютера як допоміжного інструмента для подання й оцінювання матеріалу. Американський дослідник М. Леві визначає CALL як пошук і дослідження методів використання комп'ютера у навчанні мов. У 1985 році відбулася перша конференція CALL, на якій викладачами-філологами обговорювались проблеми впровадження комп'ютерних технологій і яка стала стимулом для активізації діяльності у цій сфері [3].

Як стверджує Д. Заїка, американські вчені виділяють у розвитку CALL такі три напрями: біхевіористичний, комунікативний, інтеграційний. Так, запропонований Р. Тейлором (R. Taylor), біхевіористичний напрям розглядає комп'ютер як тьютора (наставника) і засіб транспортування навчального матеріалу студентам. При цьому діяльність CALL базується на стимулюванні таких типів інтерактивності, як “студент – комп'ютер”, “студент – студент” [1].

Науковці Д. Хілі (D. Healey) та Н. Джонсон (N. Johnson) розробили програми, які мають на меті практикування професійного спілкування певною мовою та передбачають читання, реконструкцію текстів і мовні ігри. При цьому функції комп'ютера як тьютора стають дещо ширшими: процес пошуку правильної відповіді передбачає велику кількість її варіантів, а також системи контролю та взаємодії. Завдання навчання полягає не в тому, щоб стимулювати до пошуку правильної відповіді, а в тому, щоб створювати дискусію у формі обговорень певних подій і явищ [1, с. 199].

Засновником комунікативного напрямку є Дж. Андервуд (J. Underwood), який виділяє наступні принципи CALL: основна увага повинна приділятися навчанню мовлення, а граматику вважається допоміжним засобом;

стимулювання творчої мовленнєвої діяльності студента; навчати аналізувати; використовувати доцільні стилі мовлення відповідно до різних умов і ситуацій; не відтворювати матеріал підручника, а досліджувати його та робити певні висновки [4].

Отже, на підставі проаналізованого матеріалу можна стверджувати, що стратегічним напрямом модернізації професійно-педагогічної підготовки майбутніх учителів іноземних мов у сучасній Америці є вдосконалення її технологій, які визначають характер і особливості стосунків викладача та студента. Серед загальних тенденцій удосконалення технологій іншомовної освіти в педагогічних навчальних закладах США досить суттєвим є широке практикування віртуального навчання за відсутності безпосереднього контакту між викладачем і студентом, що забезпечується використанням інформаційних та комунікаційних технологій з метою двобічного опосередкованого зв'язку між суб'єктами навчального процесу з можливістю проведення цільових зустрічей між ними, та комплексне використання сучасної техніки і комп'ютерних програм під час навчання іноземним мовам.

ЛІТЕРАТУРА

1. Заїка Д. В. Засоби формування професійного іншомовного спілкування студентів немовних факультетів університетів США / Д. В. Заїка // Проблеми сучасного підручника : зб. наук. праць. – Випуск 7. – Луцьк, 2007. – С. 194–201.
2. Сірик Л. М. Поняття “педагогічна технологія” в американській та вітчизняній педагогіці // Педагогічні науки : теорія, історія, інноваційні технології. – 2011. – № 4–5 (14–15). – С. 187–196.
3. Сороко Н. В. Застосування мультимедійних технологій при вивченні мов у країнах зарубіжжя [Електронний ресурс] / Н. В. Сороко. – Режим доступу : <http://www.google.com.ua/search?hl=ru&q>
4. Unger H. Encyclopedia of American education / Harlow Unger. – Facts on File : New York, 2007. – 1370 p.